यथेति नद्योनदाश्चव्यक्तीःरूपाणिनामचजहतित्यजंति नदाश्चताःनदीःनियच्छंति स्ववशेकुर्वंति यथाक्षुद्रनदीमहानद्यांनामरूपेजहातिमहानदीचसमुद्रेलीयते तद्वत्सत्वस्यमहदादिघटांतात्मनास्थितस्यउत्पत्तिविपरीतक्रमेणसंक्षयःस्थूलंसूक्ष्मेलीयतेसूक्ष्मंकारणेतच्चशुद्धेइत्यर्थः ॥ ४२ ॥ प्रतिसंयुक्तेउपाधिभिश्रेजीवेसर्वतःसर्वात्मनादर्पणस्थमुखवत्गृह्यमाणेसतिप्रेत्यभावेउपाध्यपायेसंज्ञाअयमहंदेवदत्तोस्मीतितद्ग्रहणंकुतःस्यान्नकुतश्चित्नापियहणाभावान्मुखस्येवात्मनउच्छेदोप्यस्तीतिनोक्तशंकावकाशइत्यर्थः ॥४३॥ विद्याफलमाह इमामिति वेदशास्त्रतः अन्विच्छतिशमादिपरोभवति बिसस्यमृणालस्य ॥ ४४ ॥ पाशैःस्नेहकर्मनिमित्तैः तेषांयहणंप्रजेत्यादिना अलिंगःपंचप्राणमनोबुद्धिदशेंद्रियात्मकलिंगहीनः ॥ ४५ ॥ श्रुतिप्रमाणंतत्त्वमसीतिवाक्यं आगमोक्तंमंगलं साधनंशमादिः निमित्तेमोहोत्थेफले

यथार्णवगतानद्योव्यक्तीर्जहतिनामच॥ नदाश्चतानियच्छंतितादृशःसत्वसंक्षयः ॥ ४२ ॥ एवंसतिकुतःसंज्ञाप्रेत्यभावेपुनर्भवेत्॥ जीवेचप्रतिसंयुक्तेगृह्यमाणेचसर्वतः॥ ४३॥ इमांचयोवेदविमोक्षबुद्धिमात्मानमन्विच्छतिचाप्रमत्तः॥ नलिप्यतेकर्मफलैरनिष्टैःपत्रंबिसस्येवजलेनसिक्तं ॥ ४४॥ दृढैर्हिपाशैर्बहुभिर्विमुक्तःप्रजानिमित्तैरपिदैवतैश्च॥ यदात्यसौसुखदुःखेजहातिमुक्तस्तदाग्र्यांगतिमेत्यलिंगः॥ ४५॥ श्रुतिप्रमाणागममंगलैश्चशेतेजरामृत्युभयादभीतः॥ क्षीणेचपुण्येविगतेचपापेततोनिमित्तेचफलेविनष्टे॥ अलेपमाकाशमलिंगमेवमास्थायपश्यंतिमहत्यसक्ताः॥ ४६॥ यथोर्णनाभिःपरिवर्तमानस्तंतुक्षयेतिष्ठतिपात्यमानः॥ तथाविमुक्तःप्रजहातिदुःखंविध्वंसतेलोष्ठइवाद्रिमूर्द्धन्॥ ४७॥ यथारुरुःशृंगमथोपुराणंहित्वात्वचंवाप्युरगोयथाच ॥ विहायगच्छत्यनवेक्षमाणस्तथाविमुक्तोविजहातिदुःखं॥ ४८॥ द्रुमंयथावाप्युदकेपतंतमुत्सृज्यपक्षीनिपतत्यसक्तः॥ तथात्यसौसुखदुःखेविहायमुक्तःपराग्र्यांगतिमेत्यलिंगः॥ ४९॥ अपिचभवतिमैथिलेनगीतंनगरमुपाहितमग्निनाभिवीक्ष्य॥ नखलुममहिदह्यतेत्रकिंचित्स्वयमिदमाहकिलस्मभूमिपालः॥ ५०॥ इदममृतपदंनिशम्यराजास्वयमिहपंचशिखेनभाष्यमाणं॥ निखिलमभिसमीक्ष्यनिश्चितार्थःपरमसुखीविजहारवीतशोकः ॥ ५१ ॥

सुखदुःखात्मके महतिबुद्धितत्त्वेऽस्मितामात्रेपश्यंति तत्रैवहिसांख्यानांगुणपुरुषांतरज्ञानंअस्माकंचप्रतीचोब्रह्मभावागमःप्रसिद्धः असक्ताविरक्ताः आकाशंहार्दाकाशाख्यंसगुणंब्रह्मास्थायआश्रित्यअलिंगंनिर्गुणंपश्यंतीतियोजना ॥ ४६ ॥ यथेति ऊर्णनाभिर्लूताकीटःतंतुक्षयेतंतुमयेगृहेयथातिष्ठति तथैवपात्यमानोऽविद्यावशोजीवःकर्मतंतुगृहेतिष्ठति तथाचोर्णनाभिस्तंतुक्षयंप्रजहाति एवंविमुक्तोपि हानेफलमाह दुःखंविध्वंसतइति दृष्टांतोलोष्ठइति पांसुपिंडःअद्रिपाषाणंक्रच्छन्वेगेनप्राप्नुवन् ॥४७॥ रुरुर्मृगभेदः ॥ ४८ ॥ पराग्र्यांश्रेष्ठां ॥४९॥ केनदत्तेनदत्तज्ञोजनकोमिथिलाधिपइतियुधिष्ठिरप्रश्नबीजमुपन्यस्यति अपिचेति ॥ ५० ॥ ५१ ॥

Digitized by Google